

VOORSTEL

zaaknummer: 1210970
afdelingsnaam: ID-IM
steller: Jaap Huib van der Knaap
telefoonnummer: 035 629 2013

onderwerp: Aansluiten bij Ontwerp selectielijst e-mailbewaring 2022

Voorstel

1. Aan te sluiten bij de, door VNG voorgestelde, gezamenlijke ontwikkeling van een selectielijst e-mailbewaring 2022.
Daartoe bijgesloten goedkeuring en machtiging verlenen aan de VNG Adviescommissie archieven.

Samenvatting

De VNG ontwikkelt als innovatie met de grote gemeenten een methodiek voor e-mailbewaring. Op dit moment is het mogelijk voor andere gemeenten om aan te sluiten bij die ontwikkeling.

Daartoe moeten we nu de VNG goedkeuring verlenen van het ontwerp van de selectielijst e-mailbewaring. Ook machtigen we de VNG, conform de in het formulier genoemde artikelen uit Archiefwet 1995 en Archiefbesluit 1995, het ontwerp voor afstemming aan te bieden aan het college van dienstverleningszaken en vervolgens aan te bieden aan de algemene rijksarchivaris ter vaststelling namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Ook machtigen we de VNG deze selectielijst te actualiseren en ook die actualisering ter vaststelling aan te bieden aan de rijksarchivaris namens de minister van OCW.

Door de voorgestelde methodiek van e-mailbewaring te implementeren wordt voldaan aan de eisen van de Wet Open Overheid (Woo, waarin Wob is opgegaan) en de Archiefwet 1995 in balans met de AVG.

Inleiding

Veel overheidsorganisaties, waaronder gemeenten, worstelen met de archivering van e-mailberichten. E-mailberichten vallen onder de reikwijdte van de Archiefwet 1995 alsmede de Selectielijst 2020 en de Wet Open Overheid. De bedoeling is dat e-mails door de ontvanger opgeslagen worden in het zaakdossier behorend bij een zaak. Dat zaakdossier bevindt zich in het zaakstelsel: Case dat tevens als archiefsysteem dient. De e-mailberichten krijgen daarmee de bewaartermijn van de zaak waar ze bij horen. De uitvoering blijkt in de praktijk weerbarstig vanwege de bewerkelijkheid. E-mailberichten worden daardoor gebrekkig gearchiveerd. Bovendien wordt de inhoud van e-mailboxen van vertrokken

functionarissen vaak na enkele maanden gewist. Dat levert problemen op bij het voldoen aan Woo-informatieverzoeken (voorheen: Wob-verzoeken) en ook blijven diverse zaakdossiers onvolledig.

Door implementatie van de selectielijst e-mailbewaring 2022 voorkomen we dat e-mailberichten te vroeg worden gewist. Daardoor kunnen we wel voldoen aan Woo-informatieverzoeken en is het ook langer mogelijk zaakdossiers compleet te maken.

Door nu de VNG te machtigen kan zij, voor ons, de ontwikkelde methodiek laten toetsen en vaststellen bij de rijksarchivaris en minister van OCW.

Probleemstelling/doel

De selectielijst e-mailbewaring is als innovatie ontwikkeld met de grote gemeenten. Andere gemeenten kunnen nu hierop aansluiten.

De selectielijst e-mailbewaring maakt gebruik van de Capstone methodiek. De door de National Archives and Records Administration (NARA) in de VS ontwikkelde Capstone-methode gaat ervan uit dat de overheidsorganisatie een lijst van sleutelfiguren opstelt en daarvan alle e-mailberichten worden bewaard. Dit is gebaseerd op het standpunt dat deze sleutelfunctionarissen zogenoemde informatieknooppunten zijn waar informatie van de gehele organisatie op een centraal punt bij elkaar komt. Als je deze Capstone, oftewel deksteen, volledig archiveert is dus belangrijke informatie van de organisatie bewaard. De Capstone-methode is in de handleiding van het Rijksprogramma Duurzame Digitale Informatiehuishouding (RDDI) beschreven.

In de regeling voorgestelde sleutelfunctionarissen zijn:

- College van Burgemeester en Wethouders
- Rekenkamer
- Griffier
- Ambtelijke topfuncties, zoals
 - Gemeentesecretaris en overige directieleden
 - Afdelingsmanagers
 - Programmamanagers
- Compliancy officers, zoals
 - Concerncontroller
 - Functionaris gegevensbescherming
 - Chief Information Security Officer

De exacte lijst van sleutelfunctionarissen in Hilversum wordt de komende tijd samengesteld door de inhoudelijke experts en vervolgens vastgesteld door de directie.

Het bewaren van e-mail van medewerkers die geen sleutelfunctie vervullen gebeurt met name voor de behandeling van Woo-informatieverzoeken. Voor deze functionarissen geldt dat e-mailberichten na afloop van een termijn van 7 jaar worden vernietigd. De termijn van 7 jaar sluit aan bij de bewaartermijn van stukken die van belang zijn voor de financiële verantwoording. De termijn van 7 jaar lijkt ook voldoende om Woo-verzoeken, die betrekking op zaken in het verleden, te kunnen beantwoorden.

Bovendien moet rekening gehouden worden met de noodzaak tot gegevensminimalisatie die de AVG voorschrijft: alle e-mail bevat immers in beginsel persoonsgegevens.

De Capstone-methodiek houdt rekening met het belang om e-mailberichten van persoonlijke aard te verwijderen. Daartoe worden *alle* medewerkers (zowel met als zonder sleutelfunctie) in de gelegenheid gesteld.

Argumenten

1.1. De VNG ontzorgt ons door de vaststelling van deze selectielijst voor ons uit te voeren

Door nu aan te sluiten bij deze ontwikkeling, maken we maximaal gebruik van de samenwerking in VNG verband op dit onderwerp. De VNG verzorgt de verdere vaststellingprocedure en ook het onderhoud op deze selectielijst. Daartoe verzorgt zij afstemming met de rijksarchivaris ter vaststelling namens de minister van OCW. Een en ander vergelijkbaar met de Selectielijst 2020 (over beheer van zaakdossiers) die ook door de VNG wordt beheerd.

1.2 We voldoen aan de Wet Open Overheid en de Archiefwet 1995 in balans met de AVG

Door in ons e-mailsysteem de e-mailbewaring te configureren overeenkomstig de selectielijst e-mailbewaring, voldoen we aan de Wet Open Overheid. Ook gaan we voldoen aan de Archiefwet voor wat betreft e-mailbewaring. Een en ander in balans met vereisten vanuit de AVG zoals de gegevensminimalisatie. De meeste, niet zaakgerelateerde, e-mail wordt na 7 jaar vernietigd.

1.3 Eenduidige systematiek binnen Rijk, gemeenten en andere overheden

Aansluiten bij deze landelijke ontwikkeling leidt ook tot een eenduidiger werkwijze binnen de overheid. Daardoor is ook het toezicht op het informatiebeheer door de archiefinspectie van het Streekarchief Gooi en Vechtstreek en het interbestuurlijk toezicht door de provincie Noord-Holland eenvoudiger.

1.4 Onze archivaris en archiefinspecteur adviseren aan te sluiten bij deze ontwikkeling

Door aansluiting bij deze selectielijst e-mailbewaring en implementatie daarvan in ons e-mailsysteem, volgen we ook het advies daarover van onze archiefinspecteur.

Kantttekeningen

1.1 Niet “zelf het wiel uitvinden”

Niet aansluiten bij de landelijke systematiek zou er toe leiden dat Hilversum zelf een methodiek moet formuleren, vaststellen en implementeren.

1.2 De selectielijst betreft alleen e-mailberichten

Deze selectielijst e-mailbewaring realiseert een oplossing voor e-mail. Het biedt daarom geen oplossing voor de, vanuit Woo-informatieverzoeken ook relevante, bewaring van tekstberichten (SMS, WhatsApp, etc.).

Financiën, middelen & capaciteit

In onze huidige e-mailomgeving is het inrichten van de voorgestelde e-mailbewaringsmethodiek mogelijk.

Derhalve beperkt de impact zich tot communicatie naar alle betrokken medewerkers en configuratie van het bestaande systeem conform de nieuwe methodiek.

Uitvoering

Uiterlijk 17 oktober verzenden wij de goedkeuring en machtiging aan de VNG.

De VNG verzorgt de verdere afhandeling van de vaststellingsprocedure.

Na afronding van het overleg van het Nationaal Archief wordt de ontwerpselectielijst in het kader van de vaststellingsprocedure ter inzage gelegd. Met verwerking van eventuele zienswijzen van burgers en andere partijen wordt de ontwerpselectielijst vastgesteld door de algemene rijksarchivaris namens de minister van OCW. Naar verwachting zal dit in de eerste helft van 2023 kunnen plaatsvinden.

Binnen de gemeentelijke organisatie kan de benodigde configuratie worden bepaald en voor advisering worden voorgelegd aan lijnmanagement en de Ondernemingsraad. Vervolgens gecommuniceerd aan alle medewerkers met een e-mailbox. Delen van de methodiek kunnen stapsgewijs worden geïmplementeerd om z.s.m. het risico op informatieverlies (m.n. voor Woo informatieverzoeken) te reduceren. Onderdeel van die implementatie is aanvullende ondersteuning en instructie aan alle betrokken medewerkers.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage(n)

1. Goedkeuring selectielijst e-mailbewaring
2. Machtiging selectielijst e-mailbewaring
3. VNG ledenbrief selectielijst e-mailbewaring